

ÚTMUTATÓ A TÖRTÉNETI UTCANÉVTÁR HASZNÁLATÁHOZ

Az adatok címszók szerint, betűsorosan csoportosítottak. A betűsor, tekintetbe véve a mai hivatalos névadást, a román ábécét követi. A magyar szöveg esetében a besorolásnál nem különböztettük meg a hosszú és rövid magánhangzókat. Nem szerepelnek külön betűcsoportként az á, é, ó, ö, ő, ú, ü, ű-vel, sem a gy, ny, sz, ty-vel kezdődő nevek. A ș és ț azonban igen.

Egy-egy utca, tér, köz mai neve és annak régebbi elnevezései a mai hivatalos megnevezésnél találhatóak mind a román, mind a magyar változatban. A mai hivatalos megnevezés mint címszó és annak magyar megfelelője, minden esetben kövér betűvel írott. A román címszó esetében a magyar megnevezés zárójelben van feltüntetve, és fordítva. A címszóként használt személyneveket, a bevett gyakorlat szerint, a **vezetéknév** szerint csoportosítottuk, pl. a Gheorghe Marinescu utca a **Marinescu, Gheorghe** névnél, a Bethlen Gábor utca a **Bethlen Gábornál**. A román változatban birtokos raggal használt, főként **földrajzi nevek (Argeşului, Bicăzului, Negoiului stb.)** magyar megfelelőjét rendszerint, a magyar nyelv gyakorlata szerint, toldalék nélkül közöljük (**Argeş, Békás, Negoiu**). Minthogy az 1960-as évektől kezdődően az új utcáknak nincs hivatalos magyar megnevezése, a hiányt igyekeztünk pótolni, tekintetbe véve az eddigi nem hivatalos gyakorlatot is. Így jártunk el több mint száz esetben. A címszavaknál a „strada” és „utca” megjelölés – a sok ismétlést elkerülendő – nincs feltüntetve. A teret, közt vagy más útvonalat azonban, az utcától való megkülönböztetésként jeleztük, a címszó kiegészítéseként.

A mindkét nyelven kövér betűvel feltüntetett címszó után következik a szóban forgó utca különböző időben használt megnevezése kronologikus sorrendben; előbb a névadás vagy -változtatás éve, utána a megnevezés, esetenként annak rövid története. A román címszavaknál az időrendben felsorolt utcaneveket, illetve az azokra vonatkozó szövegeket, amennyiben eredetileg nem román nyelvűek voltak, románra fordítottuk, a személyneveket kivéve, zárójelben feltüntetve az eredeti alakot is. Ugyanígy jártunk el a magyar címszavak esetében az esetleges román elnevezésekkel. Az idézett szövegek eredeti nyelve – beleértve az utcák nevét is – a kezdetektől 1919-ig a magyar (esetenként latin); 1920-1940. szeptember 1-ig a román; 1940. szeptember 1-től 1945-ig a magyar; 1945-től 1957-ig a kétnyelvűség dominál; attól kezdve valamennyi hivatalos elnevezés és szöveg nyelve a román (annak ellenére, hogy Marosvásárhely 1964-ig a Magyar Autonóm Tartomány, 1964-1968 között pedig a Maros

Magyar Autonóm Tartomány székvárosa volt). Az előbbiekkal szemben kivételt képeznek az 1933-ban és 1934-ben jelzett magyar „utcanevek”, amelyek Vigh Károly helyszíni gyűjtéséből származnak, és nem hivatalos elnevezések, hanem olyan névalakok, amelyeket a lakosság használt.

A címszót követően található a mellékelt utcaterkép szelvényjele (betű és szám), például: **Aeroportului (Repülőtér) E8**. A térképre nem vetítettük rá minden utca nevét. A térképről kimaradt utcákat lajstromoztuk és sorszámmal láttuk el. Az azonosítás megkönnyítése végett a sorszám megtalálható egyaránt a térképen, a térképhez mellékelt lajstromban és az utcanévtárban levő címszavak utáni felsorolások végén közölt térképszelvény-szám után is, zárójelben. Pl: **Zidarilor (Kőművesek) ... G7 (139)**.

Egy-egy utcának az idők folyamán használt minden névváltozata megtalálható a megfelelő betűnél, nyíllal (→) utalva a mai megnevezésre, román nyelven a román címszóhoz, magyar nyelven a magyarhoz. Az eltűnt, megszüntetett utcák megnevezéseit megkülönböztetésül apróbb betűkkel szedve közöljük.

A címszó után feltüntetett évszámok az utcanévadás vagy névváltoztatás évét jelölik. Ez rendszerint a határozathozatal, nem pedig az utcanévtábla feltevése vagy kicserélése idejét jelöli. E két esemény között egy évnyi eltérés is lehetséges. Az 1860. előtti időszak esetében az évszám a levéltári adat, az előfordulás évét jelzi.

Az utca, tér, köz első névadásánál vagy egy-egy találó utcaleírásnál, ha adatunk volt rá (mint pl. több utca 1912-ben történt ismertetésénél), idézőjelbe téve, szó szerint közöltük az arra vonatkozó határozat, ismertetés szövegét. A kétnyelvűség kedvéért a megfelelő nyelvű címszavaknál az idézett szöveget lefordítottuk. Az összevont utcák esetében, amikor két-három utca vagy utcarész ma egynek számít, az összetevő régi utcák neveinek változásait alcímszókként csoportosítottuk, és csillaggal * jelöltük. Így jártunk el a Rózsák tere (Piața Trandafirilor), a Vörös Grivica, az 1918. december 1. út (B-dul 1 Decembrie 1918), Grigorescu stb. utcák esetében. Azon utcák esetében, amelyek valamely személy nevét viselik, a személyre vonatkozó leírásokat dőlt betűvel szedtük.

Az írott forrás hiánya miatt hozzávetőlegesen megállapított utcanévadási év, valamint az idézett szövegekben végzett pontosítások, szerzői kiegészítésként minden esetben []-ben található. Az idézetekből kihagyott részek jelölése: [...].

A névtárban használt rövidítések:

Arh. – Arhiva, Arhivele

Br. – Băró

B-dul – Bulevardul

Dr. – Doctor (Doktor)

Gr.-Gróf

nr. – număr

p. – pagina

Pas. – Pasajul

P-ța – Piața

Plut. adj. – Plutonier adjutant

Prof. – Profesor

Serg. maj. – Sergent major

Sf. – Sfântul

Str. – Strada

Sz. – Szent

u. – utca.